

Vreemdelingenbeleid en huwelijksluiting

Toelating voor verblijf bij ouders van in Turkije religieus gehuwde kinderen.

1. AR RvS 19 februari 1981, RV 1981, 52
2. AR RvS 6 juli 1982, RV 1982, 17/GV D7-6
3. AR RvS 22 november 1982, GV D7-5
4. AR RvS 25 april 1985, GV D7-9

1. AR RvS 19 februari 1981

feiten: Een Turkse jongen (A) komt in 1977 in het kader van gezinshereniging naar Nederland. Bij zijn aanvraag om een vergunning tot verblijf (v.t.v.), heeft hij schriftelijk verklaard niet gehuwd te zijn. In 1978 treedt hij in Turkije wettelijk in het huwelijk. De echtgenote verzoekt toegang in Nederland voor verblijf bij haar echtgenoot. Dan blijkt dat A reeds in 1975 op religieuze wijze met haar is gehuwd en in 1976 een kind geboren is. Verlenging van zijn v.t.v. wordt geweigerd. Tegen de afwijzende beslissing op het herzieningsverzoek gaat A in beroep bij de AR RvS. Hij stelt zich op het standpunt dat een uitsluitend religieus huwelijk door de Turkse gemeenschap niet wordt erkend en naar Turks recht iedere betekenis mist.

De Afdeling overweegt dat gebleken is dat A in 1975 een religieus huwelijk is aangegaan, uit welke relatie in 1976 een kind is geboren. Zij overweegt vervolgens dat A die aanvankelijk met zijn huidige echtgenote volgens het Turkse recht geen wettelijk huwelijk kon sluiten, omdat de vrouw daartoe toen nog niet de vereiste leeftijd had, om die reden bij zijn aanmelding in 1977 een eigen gezin had. Bij bekendheid van de juiste gegevens zou geen v.t.v. zijn verleend. Ingevolge art. 11 lid 5 Vw kunnen aan het algemeen belang ontleende gronden aanwezig worden geacht om verlenging van de v.t.v. te weigeren.

Voorts kan niet worden gezegd dat bij afweging van persoonlijke belangen van A en het algemeen belang niet tot de bestreden beslissing had kunnen worden gekomen.

Het beroep van A wordt verworpen.

Annotatie in: RV 1981, 52.

2. AR RvS 6 juli 1982

feiten: Een Turkse 19-jarige jongen (A) komt in het kader van gezinshereniging naar Nederland. Hij heeft schriftelijk verklaard niet gehuwd te zijn. Nadien blijkt dat hij religieus gehuwd is. Zeven maanden na binnenkomst wordt uit deze relatie een kind geboren. Enkele jaren later komt de vrouw met inmiddels twee kinderen naar Nederland. De verblijfsvergunning van A wordt ingetrokken. Tegen de afwijzende beslissing in herziening stelt A beroep in bij de AR RvS.

De Afdeling acht 'het niet uitgesloten dat zich zodanige omstandigheden voordoen dat een vreemdeling die uitsluitend een kerkelijk huwelijk heeft gesloten desondanks aan de beleidslijn inzake gewone gezinshereniging aanspraak op toelating hier te lande kan ontlenen'.

De Afdeling is van oordeel dat niet aannemelijk is dat A ten tijde van zijn komst naar Nederland geacht kon worden nog feitelijk tot het ouderlijk gezin te hebben

behoord, nu het religieus huwelijk gepaard is gegaan met, althans vóór de aanmelding voor verzoek van een m.v.v., is gevolgd door het stichten van een eigen gezin en A zich derhalve in aanmerkelijke mate uit zijn gezin heeft losgemaakt. Het beroep wordt verworpen.

Annotatie: P. Boeles, in: RV 1982, 17.

3. AR RvS 22 november 1982

feiten: Een Turkse jongen (A) komt in 1977 in het kader van gezinshereniging naar Nederland. In 1979 gaat hij een civiel huwelijk aan met een Turkse vrouw. In 1980 verzoekt hij de toelating van zijn vrouw en twee kinderen. Op dat moment blijkt dat A reeds in 1973 op 15-jarige leeftijd in Turkije op religieuze wijze is gehuwd met deze vrouw en dat de twee kinderen zijn geboren reeds voor de komst van A naar Nederland. Na zijn religieuze huwelijk bleef A bij het gezin van zijn moeder. De verblijfsvergunning van A wordt ingetrokken. Tegen de fictieve weigeringsbeslissing op het door A ingestelde herzieningsverzoek stelt hij beroep in bij de AR RvS.

De Afdeling is van oordeel dat niet aannemelijk is geworden dat A ten tijde van zijn komst naar Nederland geacht kon worden nog feitelijk tot het ouderlijk gezin te hebben behoord. Hierbij neemt de Afdeling in aanmerking dat tussen de relatie tussen A en zijn echtgenote voor zijn komst twee kinderen waren geboren. De Afdeling is van mening dat het religieus huwelijk gepaard is gegaan met, althans vóór de komst van A is gevolgd door het stichten van een eigen gezin. Zodoende zou A zich in niet onbelangrijke mate uit zijn ouderlijk gezin hebben losgemaakt. Het beroep wordt verworpen.

4. AR RvS 25 april 1985

feiten: Een Turkse vrouw (A) wordt in 1977 in Nederland toegelaten in het kader van gezinshereniging. In 1978 huwt A op het Turks consulaat te Rotterdam met een in Turkije wonende man (B). In 1979 wordt B toegelaten voor verblijf bij echtgenote. In 1982 wordt de v.t.v. van de vrouw ingetrokken omdat gebleken is dat zij in 1972 ten overstaan van een imam in Turkije met B is gehuwd en uit dit huwelijk voor de komst van A naar Nederland reeds twee kinderen zijn geboren. Het tegen de intrekking ingestelde herzieningsverzoek wordt afgewezen. A stelt beroep in bij de AR RvS.

De Afdeling acht voldoende aannemelijk dat A zich reeds bij haar binnenkomst in Nederland van het ouderlijk gezin had losgemaakt en een eigen gezin had gevormd. Bij bekendheid van de juiste gegevens zou A geen v.t.v. zijn verleend. Dat een huwelijk gesloten ten overstaan van een imam niet als een naar Nederlands recht rechtsgeldig huwelijk wordt erkend leidt niet tot een andere conclusie. Het beroep wordt verworpen.

Toepasselijke Nederlandse wetgeving

Ingevolge de artt. 24a VV j° 47 Vb j° 10 lid 2 Vw kunnen kinderen beneden de leeftijd van 21 jaar die op grond van art. 9 of 10 Vw zijn toegelaten na een jaar voor verlening van een afhankelijke verblijfstitel in het kader van gezinshereniging in aanmerking komen.

Zij moeten feitelijk behoren tot het gezin van de ouder(s) bij wie verblijf in Nederland wordt beoogd. De gezinsband met (en van) de ouders moet reeds in het buitenland hebben bestaan (Vc B 19 nr. 2.2.2).

Van latere datum zijn de volgende twee regelingen:

- de gezinsband wordt – althans hier te lande – geacht definitief te zijn verbroken indien op grond van een relatie sprake is van ‘het vormen van een zelfstandig gezin door het aangaan van een huwelijk of relatie’ (Vc (jan. 1985) B 19 nr. 2.2.2);
- toelating op grond van een relatie wordt slechts verleend indien (Vc (jan. 1985) B 19 nr. 3.2.1)
 - a. er sprake is van een vaste relatie, hetgeen met name moet blijken uit het feit dat de partners samenleven en en gemeenschappelijke huishouding voeren dan wel reeds buiten Nederland voerden;
 - b. beide partners in principe ongehuwd zijn.

Ingevolge art. 12 aanhef en sub a Vw kan een vergunning tot verblijf (v.t.v.) worden ingetrokken, indien onjuiste gegevens worden verstrekt die hebben geleid tot het verlenen of het verlengen van de geldigheidsduur van de vergunning.

Socio-juridische achtergronden van de betrokken moslims

Volgens de Turkse wet wordt slechts het huwelijk dat wordt gesloten voor de ambtenaar van de burgerlijke stand als geldig aangemerkt. Een (uitsluitend) religieus huwelijk is niet geldig. In de praktijk komen in Turkije veel huwelijken slechts voor een geestelijke tot stand. De onbevredigende situatie die hierdoor, met name voor de uit dergelijke huwelijken geboren kinderen, ontstaat, heeft geleid tot een reeks van zgn. amnestiewetten, waarvan de laatste in 1981 is uitgevaardigd.¹ Op grond van deze wet is het mogelijk in bepaalde gevallen niet geldige huwelijken door een eenvoudige verklaring tegenover een ambtenaar van de burgerlijke stand geldig te maken. De kinderen worden vanaf hun geboorte beschouwd als zijnde uit een geldig huwelijk geboren.

Van belang zijn ook de Turkse opvattingen ten aanzien van de vraag wie tot het gezin (kunnen) behoren. Ten aanzien van de samenstelling van een gezin kunnen in Turkije verscheidene gezinstypes onderscheiden worden.² Zo kan een gezin bijvoorbeeld bestaan uit: Ouders, hun gehuwde zonen met hun echtgenotes en hun kinderen; of bijvoorbeeld verlaten grootouders met ongehuwde bloedverwanten, ouders en kinderen.

Nadere beschouwingen over de beslissingen

Kan iemand die in Turkije uitsluitend religieus is gehuwd in aanmerking komen voor toelating bij zijn ouders in het kader van gezinshereniging?

Een huwelijk dat in Turkije niet voor de ambtenaar van de burgerlijke stand is gesloten en niet door een verklaring op grond van de amnestiewet als geldig wordt beschouwd, wordt hier te lande niet erkend (zie hoofdstuk

II, p. 24 e.v. IPR huwelijk).

Aan de orde is de vraag of een dergelijk niet geldig huwelijk reden kan zijn om een verbreking van de gezinsband met de ouders te bewerkstelligen. Volgens de van toepassing zijnde bepalingen in de vreemdelingen-circulaire³ konden betrokkenen aanspraak maken op toelating in het kader van gezinshereniging indien zij:

- a. uit het huwelijk geboren waren,
- b. minderjarig waren, en
- c. feitelijk behoorden tot het gezin van de ouders.

ad a. Buiten discussie staat of de betrokken Turkse kinderen uit het huwelijk van de in Nederland verblijvende ouder(s) geboren zijn.

ad b. De onderhavige religieuze huwelijken zijn noch naar Turks recht, noch naar Nederlands recht geldig. Volgens beide rechtssystemen wordt men door het sluiten van een (wel) geldig huwelijk meerderjarig.⁴ Betrokkenen zijn door hun uitsluitend religieus gesloten huwelijk noch naar Turks recht, noch naar Nederlands recht meerderjarig geworden.

ad c. De AR RvS moet nagaan of betrokkene ten tijde van een mogelijke verlening van een verblijfsvergunning behoort tot het gezin bij wie verblijf wordt beoogd. Het kan verschil uitmaken of de Afdeling uitgaat van hetgeen in Turkije onder een gezin wordt verstaan of van hetgeen in Nederland (zoal) onder een gezin verstaan kan worden.⁵ In Turkije is het niet ongebruikelijk dat de gehuwden na huwelijksluiting intrekken bij de ouders van de man.⁶ Samen met de kinderen die vaak nog uit het huwelijk worden geboren, worden zij als één gezin beschouwd, dat één huishouden voert. Dergelijke gezinssamenstellingen doen zich ook bij de Turken in Nederland voor. De omgekeerde situatie – de man trekt na de huwelijksluiting in bij de ouders van de vrouw – ziet men minder vaak. Dit heeft tot gevolg dat de vrouw na het sluiten van een huwelijk ook volgens Turkse opvattingen niet altijd blijft behoren tot het gezin van haar ouders. Wanneer de Nederlandse rechter bij een verzoek van de vrouw om in Nederland te worden toegelaten, in dit geval rekening houdt met andere opvattingen, is een zorgvuldig handelen geboden, juist met het oog op het gelijkheidsbeginsel.

In de eerste, derde en vierde casus zijn betrokkenen bij de aanvraag om een verblijfsvergunning reeds religieus gehuwd, en ouder van uit deze relaties geboren kinderen. De Afdeling neemt aan dat hier sprake is van eigen gezinnen. In de tweede casus is betrokkene tijdens zijn aanvraag om een verblijfsvergunning ook reeds religieus gehuwd, doch is pas aanstaand vader van een binnen deze relatie verwekt kind.

De Afdeling acht steeds van doorslaggevende betekenis of betrokkene zich

in aanmerkelijke mate heeft losgemaakt uit het ouderlijk gezin. Dit wordt het geval geacht wanneer een eigen gezin is gesticht, maar ook als het religieus huwelijk is gevolgd door het stichten van een eigen gezin.

De Turkse zienswijze dat een gezin van de zoon deel kan uitmaken van het gezin van zijn ouders, wordt door de Afdeling niet gedeeld.

Of het religieus huwelijk reeds voldoende reden is om aan te nemen dat betrokkene zich heeft losgemaakt uit het ouderlijk gezin, kan hieruit geenszins worden afgeleid. De Afdeling bepaalt in de tweede uitspraak zelfs nog uitdrukkelijk dat door het religieus huwelijk de gezinsband met de ouders niet verbroken hoeft te zijn.

In de uitspraak van 1981 (nr. 1, p. 163) hecht de Afdeling nog belang aan het feit dat een wettig huwelijk, gezien de leeftijd van de huwelijkskandidaten, niet eerder mogelijk was. Hoewel de Afdeling dit niet uitdrukkelijk stelt, is aannemelijk dat zij bedoeld heeft dat ten tijde van de religieuze huwelijksluiting de situatie feitelijk hetzelfde was als waren partijen geldig gehuwd. Bij een geldig huwelijk zou vrijwel zeker een verbreking van de gezinsband met de ouders zijn aangenomen. In dit verband kan een vergelijking worden getrokken met soortgelijke casus, waar betrokkenen bijvoorbeeld de Marokkaanse nationaliteit bezaten. Het religieus huwelijk moest hier wel als geldig huwelijk worden aangemerkt⁷ (overigens werden ook hier geen overwegingen gewijd aan de Marokkaanse opvattingen ten aanzien van het begrip 'gezin').

Gezien bovenstaande uitspraken zal, wanneer een Turkse man of vrouw in Turkije een uitsluitend religieus huwelijk aangaat, en uit de relatie worden kinderen geboren, veelal toelating bij ouders in het kader van gezinshereniging niet meer mogelijk zijn.

Anderzijds was, wanneer een Turkse man of vrouw alvorens in Turkije een religieus huwelijk aan te gaan zich reeds in Nederland bevond, toelating van de andere partij voor verblijf bij echtgenoot(ote), niet mogelijk omdat geen sprake was van een geldig huwelijk.⁸ Wellicht kan de toelating op grond van het bestaan van een relatie oplossingen bieden.⁹

Uitzetting van een moslim die hier te lande een huwelijk wenst aan te gaan.

Pres. Rb Amsterdam 2 juli 1984, KG 1984, 216 en

Hof Amsterdam 27 december 1984, RV 1984, 23/NJ 1985, 724.

feiten: Een Marokkaanse vrouw (A) die illegaal in Nederland verblijft, is voornemens te huwen met een Nederlandse man (B). Zij wordt in vreemdelingenbewaring genomen om vervolgens te worden uitgezet.

Man en vrouw vorderen dat aan de Staat zal worden bevolen hen in de gelegenheid

te stellen een huwelijk te sluiten en zij vorderen tevens een schadevergoeding voor ten onrechte ondergane bewaring. Volgens Marokkaans recht is een huwelijk tussen een moslimse vrouw en niet-moslimse man ongeldig. In Marokko kunnen partijen derhalve geen huwelijk aangaan (tenzij de man zich tot de Islam bekeert).

De Pres. Rb is van mening dat zowel het recht om te huwen als de vrijheid van godsdienst moeten kunnen worden gerealiseerd. De vreemdelingenbewaring is er in casu op gericht een huwelijk onmogelijk te maken. Mede gezien de praktische onmogelijkheid van A om elders een huwelijk te sluiten, is de bewaring een handeling in strijd met art. 12 EVRM. De vraag of het om een schijnhuwelijk gaat is niet relevant.

De hoofdvordering wordt toegewezen; de vordering tot schadevergoeding afgewezen. Twee dagen na de opheffing van de bewaring treedt A in het huwelijk met B. Zij opteert voor het Nederlanderschap. A stelt hoger beroep in tegen de afwijzing van de schadevergoedingsvordering.

Het Hof stelt vast dat de bewaring zo niet uitsluitend, dan toch wel vooral is toegepast met het oogmerk het voorgenomen huwelijk en aldus het opteren voor het Nederlanderschap te voorkomen. Er is hier sprake van 'détournement de pouvoir.' De bewaring is, als niet berustende op de wet, onrechtmatig. Het Hof wijst de vordering om schadevergoeding toe.

Annotatie: P. Boeles, in: RV 1984, 23

Beschrijving: J.J. Bolten, in: Nemesis, 1985 (4), p. 203.

Toepasselijke Nederlandse wetgeving

Art. 26 Vw: gronden voor inbewaringstelling (artt. 28 Vw, 82 t/m 87 Vb geven nadere regels).

Art. 8 Wet Nederlanderschap en ingezetenschap (oud): 'De niet-Nederlandse vrouw, wier man bij het sluiten van het huwelijk Nederlander was, wordt Nederlander door haar wil daartoe te kennen te geven aan de bij artikel 12a bedoelde autoriteit (in Nederland: de burgemeester, SR), indien op de dag van de kennisgeving het huwelijk voortduurt en de man nog Nederlander is'.

De wet is vervallen en vervangen door de op 1 januari 1985 in werking getreden Rijkswet op het Nederlanderschap. Op grond van deze wet kan de niet-Nederlandse vrouw die huwt met een Nederlandse man niet meer door optie het Nederlanderschap verkrijgen. Haar kan op grond van art. 8 van de wet na drie jaar te zijn gehuwd, het Nederlanderschap worden verleend.

Socio-juridische achtergronden van de betrokken moslims

Een in de islam geldend huwelijksbeletsel dat van essentieel belang is, is het verbod voor een moslimse vrouw te huwen met een niet-moslimse man. Voor Marokko is dit huwelijksbeletsel opgenomen in art. 29 C.S.P.S. Ook in de Koran wordt hiervan melding gemaakt.¹⁰

Nadere beschouwingen over de beslissingen

De Pres. Rb is van mening dat de vreemdelingendienst in beginsel de bevoegdheid heeft om tot verwijdering van betrokkene uit Nederland te komen aangezien betrokkene niet rechtmatig hier te lande verblijft (art. 26 lid

1 sub a Vw). Inbewaringstelling kan op deze grond geschieden indien het belang van de openbare rust, de openbare orde of de nationale veiligheid zulks vordert (art. 26 lid 1 aanhef Vw). Concrete feiten en omstandigheden zullen dit belang moeten aantonen.¹¹ In casu wordt de inbewaringstelling voor een ander doel gebruikt, namelijk om partijen de mogelijkheid te ontnemen een huwelijk aan te gaan. De president is van mening dat hiermee in strijd wordt gehandeld met art. 12 EVRM. Hij is tevens van mening dat de bevoegdheid tot uitzetting na het huwelijk blijft bestaan. Wanneer echter na het verstrijken van de termijn waarin betrokkene de gelegenheid krijgt te huwen blijkt, dat zij gehuwd is met een Nederlander en geopteerd heeft voor het Nederlanderschap, bestaat geen grond tot uitzetting meer. Het Hof is van mening dat ten tijde van de inbewaringstelling hiervoor geen grond bestaat (en dus onrechtmatig is), omdat betrokkene reeds op dat moment het recht heeft te trouwen en dientengevolge aanstonds de Nederlandse nationaliteit kan verwerven. Wanneer wel gehuwd is, zonder voor het Nederlanderschap te opteren, is in beginsel ook geen reden meer aanwezig om tot uitzetting over te gaan. Wel pleegt de staat, mits betrokkene geen Nederlander is, indien omstandigheden aanwezig zijn, die wijzen op een schijnhuwelijk, na te gaan of sprake is van een reële huwelijksrelatie.

Een en ander betekent dat, ongeacht de vraag of er in beginsel een grond voor inbewaringstelling aanwezig is, de vreemdelingendienst van haar bevoegdheden géén ander gebruik mag maken dan waartoe deze zijn gegeven blijkens de door de wet voor bewaring gestelde criteria. Dat betekent nog niet dat de Nederlandse overheid vreemdelingen te allen tijde in de gelegenheid moet stellen een huwelijk aan te gaan¹². Wél brengt het met zich mee dat de Nederlandse overheid een huwelijk niet mag frustreren middels gebruikmaking van bevoegdheden die voor een ander doel gegeven zijn.

Krachtens ongeschreven Nederlands IPR worden de materiële vereisten voor het aangaan van een huwelijk voor ieder der partijen, beoordeeld naar ieders eigen nationale recht. In casu zou dit betekenen dat de Marokkaanse vrouw ook in Nederland niet kan huwen met een Nederlandse man van wie niet is gebleken dat hij tot de Islam is overgegaan, wegens het in de Marokkaanse wet neergelegde verbod van een huwelijk tussen een moslimse vrouw en een niet-moslimse man. De president heeft zich met deze kwestie enigszins beziggehouden. Hij acht zowel de vrijheid van godsdienst, als het recht om te huwen een fundamentele aanspraak van een ieder, en vindt dat beide tegelijkertijd moeten kunnen worden gerealiseerd. Blijkens het vervolg acht hij deze realisering niet mogelijk in Marokko, maar wel in Nederland. Hierbij gaat hij voorbij aan de ongeschreven IPR-regels; over het afweten van de verschillende fundamentele rechten, of over een afwijking van de regels met een beroep op de 'ordre public', wordt immers niet ge-rept.

Het in Nederland gesloten huwelijk zal in Marokko vrijwel zeker niet worden erkend; de Marokkaanse wetgever acht de Marokkaanse wet immers van toepassing op alle Marokkaanse moslims, ongeacht het land waar zij verblijf houden.

Vreemdelingenbeleid bij terugkeer na vertrek in verband met gearrangeerd huwelijk.

1. AR RvS 7 januari 1982, RV 1982, 26/GV D13-85
2. Pres. Rb Amsterdam 6 februari 1986, RV 1986, 25

1. AR RvS 7 januari 1982

feiten: Een Turks meisje (A) is in het kader van gezinshereniging naar Nederland gekomen. Zij is hier naar school gegaan, heeft hier een werkkring gehad, spreekt goed Nederlands en heeft haar naaste familie in Nederland wonen. Na zeven jaar verblijf in Nederland trouwt zij op 15-jarige leeftijd in Turkije met een tien jaar oudere, voor haar nog onbekende man, aan wie zij ingevolge de Turkse zede/gewoonte is uitgehuwelijkt. Onder andere vanwege haar zelfstandige houding, welke bepaald is door haar opvoeding in een westers land, is zij slechts korte tijd gehuwd geweest. Na in Turkije gescheiden te zijn, keert zij op 20-jarige leeftijd naar Nederland terug. Zij verzoekt een vergunning tot verblijf (v.t.v.). Het hoofd van de plaatselijke politie (h.p.p.) beschikt afwijzend op dit verzoek. Tegen een fictieve weigering op het herzieningsverzoek gaat zij in beroep bij de RvS.

De Afdeling komt tot de slotsom dat A geacht moet worden nog in overwegende mate te zijn geworteld in de Nederlandse samenleving. Zij neemt hierbij alle omstandigheden in onderling verband in aanmerking, in het bijzonder de omstandigheid dat A op 15-jarige leeftijd Nederland gedwongen heeft verlaten. Op haar is dientengevolge het vreemdelingenbeleid ten aanzien van tweede generatie-vreemdelingen van toepassing. Aan deze vreemdelingen kan alleen om zeer klemmende redenen een verblijfsvergunning geweigerd worden.

Het beroep van A wordt toegewezen.

2. Pres. Rb Amsterdam 6 februari 1986

feiten: Een 21-jarige Turkse vrouw (A) is op zesjarige leeftijd naar Nederland gekomen. Zij is in Nederland opgegroeid, naar school geweest, spreekt Nederlands en heeft deelgenomen aan het arbeidsproces en heeft alle naaste familie in Nederland wonen. Gedurende een vakantie is zij op 17-jarige leeftijd uitgehuwd aan een in Turkije wonende neef die zij nauwelijks kende. Zij is met hem getrouwd en is ingetrokken bij zijn ouders. Het huwelijk functioneerde slecht vanwege de diepe cultuurverschillen, met name tussen A en haar schoonmoeder. A keert terug naar Nederland en verzoekt een v.t.v., die wordt afgewezen. Ook in herziening heeft zij geen succes. A stelt beroep in bij de AR RvS en vordert in kort geding een verbod van uitzetting.

De Afdeling: Gezien de omstandigheden kan A geacht worden in sterke mate met de Nederlandse samenleving te zijn vergroeid. Aan de terugkeer van A naar Nederland is veel meer de van haar verwachte rol als echtgenote in de Turkse samenleving, inwonend bij haar schoonouders, debet geweest. Mede hierom kan van haar niet worden verwacht dat zij terugkeert naar Turkije.

De president wijst de gevraagde voorziening toe.

Annotatie: R. Fernhout, in: RV 1986, 25.

Toepasselijke Nederlandse wetgeving

Art. 11 lid 5 Vw (van toepassing is hetgeen hierover op p. 156/157 is vermeld). Vreemdelingen aan wie in het kader van gezinshereniging verblijf wordt toegestaan, wordt een v.t.v. voor een jaar verleend. Hun verblijf is dan toegestaan op grond van art. 9 Vw. Na dit jaar krijgen zij een afhankelijk verblijfsrecht (art. 47 Vb j° art. 10 Vw). Zij kunnen op grond van art. 10 lid 2 Vw voor onbepaalde duur in Nederland verblijven. De afhankelijke status van 'verblijf voor onbepaalde duur' (de 10 lid 2 status) vervalt van rechtswege wanneer niet meer aan de voorwaarden wordt voldaan. Dit wordt onder andere het geval geacht wanneer een kind het gezin wegens huwelijk verlaat.

Notitie van de Staatssecretaris van Justitie van 28 juni 1979 gericht aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, inzake het vreemdelingenbeleid ten aanzien van tweede generatie vreemdelingen: 'Het gaat hier dus om de rechtspositie en het beleid ten aanzien van diegenen, die hier in zekere zin reeds geboren en getogen, althans geworteld zijn, wier banden met het land van herkomst vrijwel gestaakt zijn doch die nochtans nog niet de Nederlandse nationaliteit hebben en op wie de Nederlandse Vreemdelingenwet derhalve formeel nog steeds van toepassing is'.

en: 'Verliest een kind beneden de leeftijd van 21 jaar de status van artikel 10, tweede lid, van de Vw doordat het feitelijk geen deel meer uitmaakt van het gezin van een Nederlander, van de houder van een vergunning tot vestiging of van een toegelaten vluchteling, dan zal bezien worden of dat kind zelfstandig voor een v.t.v. in aanmerking kan komen. Zo'n vergunning zal dan alleen om zeer klemmende redenen (zoals ernstig crimineel gedrag) geweigerd worden. Dit zal des te meer gelden indien het kind reeds geruime tijd in ons land verblijf heeft gehouden en er voor hem geen redelijke opvangmogelijkheden in het land van herkomst meer zijn.

De Staat heeft hier met name het oog gehad op het geval dat een kind ophoudt te behoren tot het gezin van zijn hier te lande verblijvende ouders, doordat het zich op een ander adres in Nederland vestigt en dientengevolge de status van artikel 10, tweede lid, van de Vreemdelingenwet zou verliezen'.

Socio-juridische achtergronden van de betrokken moslims

Het uithuwelijken stamt uit pre-islamitische tijden. De Koran bevat hiervoor geen basis; de *hadith* echter wel. Hierin worden ouders opgeroepen hun kinderen uit te huwelijken. Bij het arrangeren van een huwelijk moeten zij zich laten leiden door het belang van het kind. Volgens de door velen in Turkije aangehangen hanafitische rechtsleer, is voor de huwelijksluiting toestemming van beide echtgenoten nodig, althans vanaf hun puberteit. De dwang om de huwelijksarrangementen na te komen, wordt nog verstrekt

door het maatschappelijk belang van dergelijke arrangementen en het gezag dat de Turkse vader, die het huwelijk vaak heeft geregeld, binnen zijn gezin uitoefent. Volgens de leer van de hanafitische rechtsschool komt het recht van uithuwelijking in de eerste plaats toe aan de vader. Indien hij ontbreekt, komt aan een ander dit recht toe. Wie die ander is, wordt bepaald aan de hand van de rangorde die geldt in het erfrecht.¹³

Nadere beschouwingen over de beslissingen

Zowel de AR RvS als de president Rb Amsterdam stellen de vraag aan de orde of betrokkene nog een zodanige band met Nederland heeft, dat zij geacht kan worden hier geworteld te zijn, nu zij noodgedwongen Nederland verlaten heeft, in Turkije in het huwelijk is getreden en vervolgens daar gedurende enige jaren verblijf heeft gehouden. Voor beide rechters is van belang dat het gaat om een gedwongen terugkeer naar Turkije.

De AR RvS is, alle omstandigheden in aanmerking genomen, de mening toegedaan dat betrokkene hier geworteld is (en dat haar banden met Turkije vrijwel verbroken zijn); dat mitsdien het vreemdelingenbeleid inzake de tweede generatie-vreemdelingen nog steeds op haar van toepassing is. Het noodgedwongen onderworpen zijn aan de islamitische traditie van uithuwelijking mag voor tweede generatie-vreemdelingen die sterk in de Nederlandse samenleving zijn geworteld, geen nadelige consequenties hebben op de toelating hier te lande. Voor de president van de rechtbank is tevens van belang dat de terugkeer naar Nederland is te wijten aan de rol die een echtgenote in de Turkse samenleving geacht wordt te vervullen. Ook hier geldt dat een in Nederland gewortelde Turkse vrouw geen nadelige consequenties behoeft te dragen van een gedwongen onderwerping aan een islamitische traditie.

Toelating op grond van een band ontstaan uit een gearrangeerd huwelijk

Pres. Rb Haarlem 12 april 1984, KG 1984, 175

feiten: Een Pakistaanse man (A) komt zonder machtiging tot voorlopig verblijf (m.v.v.) naar Nederland. Hem wordt een last tot uitzetting verstrekt. Vervolgens verzoekt hij een vergunning tot verblijf (v.t.v.) voor verblijf bij een Britse vrouw (B), die woonachtig is in Nederland, en met wie hij voornemens is in het huwelijk te treden. A is op 13-jarige leeftijd uitgehuwelijkt aan B die toen 14 jaar oud was. Hij heeft haar hoogstens één keer ontmoet. Het hoofd van de plaatselijke politie (h.p.p.) beschikt afwijzend op het verzoek. Gedurende de herzieningsprocedure vordert A een verbod van uitzetting totdat op het herzieningsverzoek is beslist. Het door de ouders van A en B opgestelde verlofcontract, dat nadien is herbevestigd, weegt in Pakistaanse cultuuropvattingen zwaar. Omgang vóór het huwelijk is volgens deze opvattingen echter uitgesloten.

De Pres. Rb: Toelating op grond van huwelijk is alleen mogelijk als het huwelijk

uiting geeft aan een bestaande relatie. Toelating wordt geweigerd als het huwelijk is aangegaan met het oogmerk om voor de partner verblijf in Nederland voor een ander doel te bewerkstelligen. Een aanwijzing hiervoor kan zijn dat vóór de huwelijksluiting geen bijzondere band tussen betrokkenen heeft bestaan. Of er sprake is van een reeds bestaande relatie moet naar Nederlandse maatstaven worden beoordeeld, omdat het hanteren van maatstaven die ontleend zijn aan de – uiteenlopende – culturen van de betrokken vreemdelingen tot moeilijk te rechtvaardigen verschillen in behandeling zou leiden. Het verzoek van A wordt afgewezen.

Toepasselijke Nederlandse wetgeving

Art. 11 lid 5 Vw (van toepassing is hetgeen hiervoor op p. 156/157 is vermeld). De vereisten voor verlening van een v.t.v. ten behoeve van gezinsvorming zijn neergelegd in de Vc B 19 nr. 2.2.1 sub a. Toelating in het kader van gezinsvorming op grond van een huwelijk is mogelijk, wanneer het huwelijk is gesloten op een tijdstip dat een van de partners reeds in Nederland verbleef. In geval van gezinsvorming wordt toelating geweigerd, indien er grond is om aan te nemen dat het huwelijk is aangegaan met het oogmerk om voor de partner verblijf in Nederland voor een ander doel te bewerkstelligen; een aanwijzing hiervoor zal bijvoorbeeld kunnen zijn dat voor de huwelijksluiting geen bijzondere band tussen de betrokkenen heeft bestaan, of het huwelijk is aangegaan op een tijdstip dat het de betrokken partner niet op grond van een van de artt. 8-10 Vw was toegestaan om in Nederland te verblijven. N.B. Deze weigeringsgrond is inmiddels komen te vervallen.

Socio-juridische achtergronden van de betrokken moslims

Het uithuwelijken stamt uit pre-islamitische tijden. De Koran bevat hiervoor geen basis; de *hadith* echter wel. Hierin worden ouders opgeroepen hun kinderen uit te huwelijken. In Pakistan hangt een groot deel van de bevolking de leer van de shafi'itische rechtsschool aan. Volgens deze leer komt het recht, om een vrouw uit te huwen, toe aan de vader, en bij diens ontstentenis, aan de grootvader van vaderszijde. Het uithuwelijken kan zelfs tegen de wil aan de vrouw geschieden, althans zolang zij nog maagd is. De huwelijksarrangementen moeten in het belang van het kind zijn. Het huwelijkscontract wordt gesloten tussen de bruidegom en de huwelijksvoogd. Voor de huwelijksluiting is toestemming van de vrouw nodig. Zij kan deze slechts wettig geven, als zij meerderjarig is. De toestemming moet uitdrukkelijk worden gegeven, wanneer de vrouw geen maagd meer is. Is zij nog wel maagd dan geldt dat wanneer zij zwijgt, zij toestemt.¹⁴ In casu stelt betrokkene dat door de wederzijdse ouders gemaakte huwelijksarrangementen in het Pakistaanse cultuurpatroon een zwaarwegende betekenis hebben.

Nadere beschouwingen over de beslissing

Aan de orde is de vraag, of de band tussen de in de casus betrokken partij en uiting geeft aan de bestaande relatie, op grond waarvan toelating mogelijk is. Deze vraag rijst, nu de omstandigheden voor de Staat aanleiding vormen na te gaan of er sprake is van een reële relatie. Deze omstandigheden zijn hierin gelegen, dat de ouders het verlofingscontract hebben opgesteld en voor het huwelijk tussen de huwelijkspartners geen of nauwelijks omgang plaatsvindt.

Wanneer tussen partners een duurzame relatie bestaat, is op dien grond verblijf hier te lande mogelijk. Momenteel (Vc jan. 1985, B 19 nr. 2.2.2) is hiervoor vereist dat deze vaste relatie met name moet blijken uit het feit dat de partners samenleven en een gemeenschappelijke huishouding voeren dan wel reeds buiten Nederland voerden. Nu partners het bestaan hiervan trachten aan te tonen met een beroep op het voorgenomen huwelijk, moet de president zich uitspreken over de vraag of dit voorgenomen huwelijk uiting geeft aan een bestaande relatie. De aanwijzing dat het hier mogelijkere wijs niet om een bestaande relatie zou gaan, vindt de president in het feit dat de aanstaande echtgenoten nog geen omgang met elkaar hebben, noch hebben gehad. Bij de beoordeling ervan legt de president Nederlandse maatstaven aan. Hij concludeert dat geen bijzondere band aanwezig is. Hij overweegt nog: 'De wens om dit contract na te komen geeft hooguit blijk van de intentie om een relatie aan te gaan'.

Hiermee gaat de president volledig voorbij aan de stelling van A dat de relatie — naar Pakistaanse maatstaven — als een serieuze en duurzame relatie moet worden beschouwd. Rechtvaardiging voor dit laatste acht de president hierin gelegen dat hantering van Pakistaanse maatstaven tot moeilijk te rechtvaardigen verschillen in behandeling zou leiden.

Vergelijkbaar geval

Hof 's-Gravenhage 4 maart 1982, RV 1982, 22.

Het betreft hier een huwelijk dat gesloten is tijdens illegaal verblijf van de man. De vraag is of er sprake is van een reëel huwelijk. Partijen zijn Hindoestanen. Het Hof overweegt: het betreft hier een gearrangeerd huwelijk, wat bij Hindoestanen veelvuldig pleegt voor te komen. Nadat partijen ruim een maand hadden samengewoond en na daartoe de volgens Hindoestaanse rituelen vereiste toestemming van wederzijdse familie te hebben verkregen, is het huwelijk in Nederland civiel gesloten. Vervolgens is een huwelijk naar Hindoestaans ritueel in aanwezigheid van zeer vele genodigden, ook uit het buitenland, gesloten. Uit dit feit valt af te leiden dat de wederzijdse familie het huwelijk als reëel aanmerkt en dat er van een schijnhuwelijk, uitsluitend gesloten om betrokkene in Nederland een verblijfstitel te bezorgen, geen sprake is. Het Hof is voorlopig van oordeel dat aan het herzieningsverzoek om een verblijfsvergunning in redelijkheid geen schorsende werking onthouden kan worden.

Noten

1. Gesetz über die Richtigstellung der Abstammung der Kinder, die aus eheähnlichen Verbindungen ohne Eheschliessung hervorgegangen sind. Gesetz Nr. 2526 v. 18-9-1981, Resmî Gazete Nr. 17 466 v. 22-9-1981.
2. Zie N. Abadan-Unat, *Women in Turkish Society*, Leiden 1982, p. 62/63.
3. Vc B 19 nr. 2.
4. Voor Turkije is dit bepaald in art. 11 Turks BW.
5. Het begrip 'gezin' is in het Nederlands recht niet voor een eenduidige uitleg vatbaar. Zie over het gezinsbegrip de noot bij de uitspraak AR RvS 7 januari 1983, in: RV 1982, 26.
6. Voor percentages, zie Abadan-Unat, a.w., Leiden 1982, p. 63.
7. AR RvS 15 mei 1979, RV 1979, 83 (met annotatie); AR RvS 25 mei 1981, RV 1981, 53 (met annotatie); Staatssecretaris van Justitie 16 maart 1983, RV 1983, 21 (met annotatie).
8. In 1981 was in de Vc (20 juli 1981) uitdrukkelijk bepaald dat gezinshereniging niet werd toegestaan indien slechts documenten werden overgelegd waaruit bleek dat het huwelijk in Nederland of Turkije uitsluitend werd voltrokken ten overstaan van een imam (godsdienstig huwelijk). Deze bepaling is in de huidige Vc komen te vervallen.
9. Vc (januari 1985) B 19 nr. 2.2.2.
10. Uit de Koran, sûra 2, 220/221 wordt wel afgeleid dat het voor moslimse mannen is verboden te huwen met de vrouwen der heidenen, tenzij zij joods of christen zijn; en dat voor moslimse vrouwen het huwen met niet-moslimse mannen is verboden.
11. Vc A 7 nr. 2.2.1; R.W.L. Loeb, *Inleiding vreemdelingenrecht*, Nijmegen 1983, p. 129.
12. De opvatting dat de Nederlandse overheid niet verplicht is partijen in de gelegenheid te stellen een huwelijk aan te gaan (temeer wanneer verblijf van een der partijen hier te lande voor een ander doel is toegestaan) is onder andere neergelegd in de uitspraken van de Pres. Rb 's-Gravenhage 29 januari 1982, RV 1982, 83/NJCM 1983, p. 509; Rb Utrecht 6 december 1984 en Hof Amsterdam 27 juni 1985, NJ 1986, 34. In deze laatste casus ging het om een door Rb en Hof betwijfelde serieuze huwelijksluiting tussen een Marokkaanse man en een Nederlandse vrouw. Voor hen bestond de mogelijkheid in Marokko een huwelijk te sluiten, ook zonder hiermee in strijd met religieuze bepalingen te handelen.
13. Zie L. Milliot, *Introduction à l'étude du droit musulman*, Paris 1953, p. 295 e.v.
14. Th.W. Juynboll, *Handleiding tot de kennis van de Mohammedaansche Wet*, Leiden 1930, p. 188 e.v.